

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4042/2018
22.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Предраг Рачић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Вељко Михајловић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1356/17 од 16.01.2018. године, на седници одржаној 22.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1356/17 од 16.01.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда Пожаревцу П 1447/16 од 07.03.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име стицања без основа исплати укупно износ од 440.785,41 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ дела обуставе пензије, све ближе одређено овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 36.307,85 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1356/17 од 16.01.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је обавезана тужена, да тужиоцу, на име стицања без основа, исплати износ од 440.785,41 динара, са каматом по Закону о затезној камати почев од 26.10.2016. године, као дана подношења тужбе, до исплате, а одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се тужена обавезе да тужиоцу на износ главног потраживања од 440.785,41 динара плати законску затезну камату, и то на појединачне износе од назначених датума па до 25.10.2016. године, све ближе одређено овим ставом изреке. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 76.228,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11, 55/14, 87/18) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правноснажном и извршном пресудом Општинског суда у Пожаревцу П 566/05 од 12.06.2006. године обевезан да туженој изврши исплату одређеног новчаног износа. По предлогу тужене на основу ове извршне исправе покренут је поступак извршења против тужиоца и донето решење о извршењу И 822/07 од 23.10.2007. године. Закључком од 25.10.2011. године, делимично је спроведено извршење наплатом потраживања у износу од 176.134,00 динара у виду продаје путничког возила и предајом новчаних средстава туженој, након чега је потраживање на дан 19.10.2011. године износило 749.051,01 динар (главни дуг са законском затезном каматом и трошковима поступка одређеним решењем о извршењу). Решењем од 28.12.2011. године обустављен је поступак извршења путем пописа, процене и продаје покретне ствари извршног дужника и одређено да ће се извршење против извршног дужника АА ради наплате новчаног потраживања у износу од 572.917,01 динара, наставити запленом 2/3 зараде извршног дужника коју остварује у ... у ..., а дописом од 30.05.2013. године наложено је Републичком фонду ПИО Пожаревац да настави обуставу 2/3 примања извршног дужника, с обзиром да је у међувремену пензионисан. Поднеском од 05.03.2014. године тужилац се обратио суду наводећи да сматра да је у целини измирио своје дуговање по предметној правноснажној и извршној пресуди, да је чак исплатио више него што дугује и предложио да се извршни поверилац о томе изјасни. Тужена се изјаснила преко пуномоћника дописом од 29.04.2014. године, у којем је навела да сматра да дуг није измирен. Тужилац је предложио да суд донесе решење о обустави даљег поступка извршења. Ради провере навода тужиоца суд се обратио Републичком фонду ПИО од кога је добио изјашњење да је у току обустава дела пензије тужиоца на име главног дуга од 322.265,83 динара са каматом од 20.10.2011. године. Како би се извршила провера да ли је извршни дужник измирио своје потраживање у целости, ангажован је стални судски вештак који је извршио обрачун потраживања (главни дуг и камату), а извршни суд наложио РФ ПИО, Филијали у Пожаревцу да одмах престане са реализацијом обуставе пензије, до даље одлуке суда. Након давања налаза и изјашњења вештака на примедбе извршног дужника, према којем је обавеза извршног дужника према повериоцу (туженој) измирена у потпуности дана 26.08.2013. године и да је почев од тада до дана израде информације 14.03.2016. године, извршни дужник претплатио обавезе према извршном повериоцу у укупном износу од 440.785,41 динар, извршни суд је закључио поступак извршења решењем И 338/10 од 31.05.2016. године. У вези потраживања тужене, вештак је обрачун камате вршио применом конформног метода до 03.03.2001. године, а након тога према стопама затезне камате простом методом, позивајући се на одлуку Уставног суда Уз 82/2009 („Службени гласник РС“ број 73/12) којом је конформна метода као метод обрачуна затезне камате проглашен неуставном, тако да се према Закону о висини стопе затезне камате почев од

03.03.2001. године обрачун законске затезне камате врши методом простог интересног рачуна.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев. Прихватио је обрачунски део налаза вештака финансијске струке, на који странке нису имале примедби, али је нашао да овај доказ није могао да послужи за доношење одлуке у овој правној ствари, јер сматра да је обрачун законске затезне камате погрешно извршен применом методе простог интересног рачуна за период од 02.03.2001. године, и да је камата требало да буде обрачуната по конформној методи, до дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“ 27.07.2012. године, због чега није правилно утврђена висина потраживања тужене како би се у извршном поступку извео поуздан закључак да је и уколико јесте у ком моменту тужилац извршио своју обавезу по извршној исправи, из чега даље следи да у овом парничном поступку тужилац није доказао висину свог потраживања.

Правилно је по оцени Врховног касационог суда другостепени суд применио материјално право када је одлучио у овом спору преиначењем првостепене пресуде тако што је усвојио тужбени захтев у погледу главног потраживања, правилно досуђујући и законску затезну камату од подношења тужбе до исплате.

Одлуком Уставног суда Уз 82/09 од 12.07.2012. године која је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 73 од 27.07.2012. године утврђено је да је одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, број 9/01) у делу који гласи „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом.

Одредбом члана 60. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се Закон и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности с Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не могу се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени (став 1.), као и да се извршење правноснажних појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето - обуставиће се (став 3.).

Прихваћеним обрачуном вештака економске струке из извршног предмета, обрачун камате правилно је извршен применом конформног метода до 03.03.2001. године, а након тога према стопама затезне камате простом методом, односно методом простог интересног рачуна, чиме је супротно ревизијским наводима поуздано утврђено потраживање тужене према тужиоцу, а тиме и моменат када је тужилац извршио своју обавезу по извршној исправи, због чега је и по оцени овог суда тужилац доказао висину свог потраживања према туженој по правилима о стицању без основа. Обрачунавање камате конформном методом у пракси значи обрачун „камате на камату“ што је супротно начелу забране анатоцизма, чиме се вређа и уставно начело једнакости правног положаја субјеката на тржишту, као и суштина законске затезне камате - која се од претпостављене штете трансформише у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено. Неосновано је позивање ревидента на одредбе члана 61. став

1. и 2. Закона о Уставном суду, код јасне и изричите одредбе члана 60. став 3. истог Закона којом је прописана аутоматска, законска обавеза обуставе извршења правноснажних појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати. Извршни суд је закључио поступак извршења 31.05.2016. године, након утврђења да је извршни дужник преплатио своје обавезе, а тужилац је доказао висину преплаћене обавезе, коју је тужена у обавези да му исплати сходно правилима о стицању без основа прописаним одредбом члана 210. ЗОО, с тим што је на наведени износ дужна платити тужиоцу и затезну камату од дана подношења захтева односно тужбе у овој парници, јер је до тог тренутка била савесна, како је то прописано одредбом члана 214. ЗОО. С обзиром на изнето неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић